

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΙΟΥΝΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΤΑΞΗ: Α' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 22/05/2007
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 2.30 ΩΡΕΣ - ΩΡΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 8.00π.μ.

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από τέσσερα (4) μέρη. Να απαντήσετε σε όλα τα ερωτήματα.

ΜΕΡΟΣ Α': ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ (μονάδες 14)

Να διαβάσετε το πιο κάτω κείμενο και να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

«Εδιάβασα με προσοχή (όπως κάνω πάντα) το χρονογράφημά σας στο "Βήμα" της 7-4-96», μου γράφει, "και προσυπογράφω όλα όσα γράφετε και εσείς και ο κ. Μαρκέας σχετικά με την αθλητική φλυαρία.. Και δεν είναι μόνο αυτά βέβαια, έχουμε και την ηθική διαφθορά και τα σκάνδαλα (για να μην ειπώ βρώμικο χρήμα), που και αυτά υποβόσκουν σε αυτόν τον κλάδο, που άλλοτε βγαίνουν και άλλοτε όχι στην επιφάνεια της δημοσιότητας. Και βεβαίως δεν είναι τίποτε άλλο από μια σύγχρονη εμπορευματοποίηση του αθλητισμού. Το φαινόμενο προκαλεί την αηδία σε κάθε εχέφρονα και σοβαρό άνθρωπο. Έλα όμως που αυτός ο αθλητισμός (όπως είναι) αποτελεί μια απασχόληση, που αποτρέπει από δύο χειρότερα κακά ενδεχόμενα: Πρώτον από την τροπή των νέων μας προς τα ναρκωτικά και δεύτερον, και κυριότερο, σε διεθνές επίπεδο ελπίζεται (ελπίζω εγώ, τουλάχιστον, αλλά και άλλοι) να αποτελέσει υποκατάστατο των πολέμων. Και ας μη γελιόμαστε ότι με την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων στην Ευρώπη και με τη σύμπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξέλιπε και αυτός ο εφιάλτης. Τα αίτια των πολέμων όμως δεν εξέλιπαν. Φωλιάζουν μέσα στα μύγια της ψυχολογικής και ζωολογικής σύστασης του ανθρώπου, διότι οφείλονται στη ζωτικότητα του και στο ένστικτο της επικρατήσεως, που φωλιάζει μέσα του (όπως παρουσιάζεται τουλάχιστον ο άνθρωπος μέχρι σήμερα).

Πολύ θα ήθελα να κάμω κάποια σοβαρή πρόταση για τη διόρθωση του κακού (αθλητισμού), διότι δεν μου αρέσει να επισημαίνω μόνο αδυναμίες της κοινωνίας μας (διότι τούτο τελικά καταντάει σκέτη δημαγωγία), αλλά δυστυχώς δεν έχω. Πάντως ούτε σκέψη για καθιέρωση αντικινήτρων προσπέλασης στον αθλητικό χώρο. Το μόνο που μένει είναι κάποια στενότερη οικονομική παρακολούθηση του κράτους σε όλον τον αθλητισμό και ιδίως στον κερδοφόρο και επαγγελματικό (αλήθεια, επί τη ευκαιρία, γιατί οι αμοιβές των μετεγγραφών των ποδοσφαιριστών και καλαθοσφαιριστών ή και οποιωνδήποτε άλλων φορολογούνται – αν δεν απατώμαι – ηπιότερα από τις άλλες εφάπαξ αμοιβές;) Διότι προϋπάρχοντος του καταμερισμού των έργων κ.λ.π. η ενασχόληση με τον αθλητισμό θα αυξάνει.

Είναι αλήθεια ότι η λαχτάρα για κάποιες νίκες που να μας τιμούν σαν Έλληνες, μας κάνουν να βλέπουμε ως νίκη της Ελλάδας το ότι 11 επαγγελματίες της κλωτσιάς κατάφεραν τρέχοντας πάνω – κάτω σε ένα γήπεδο επί 90 λεπτά να βάλουν ένα γκολ εισπράττοντας και αυτοί και ο εργοδότης τους έναν σεβαστό αριθμό εκατομμυρίων. Διερωτώμαι όμως αν ο αγαπητός συνάδελφος κ. Πρετεντέρης θα έγραφε με τον ίδιο ενθουσιασμό τα όσα έγραψε, αν δεν ήταν φανατικός οπαδός του Παναθηναϊκού και αν νικήτρια ομάδα ήταν ο Ολυμπιακός, η ΑΕΚ ή ο Απόλλων. Φαντάζομαι όμως ότι το 3-0 που εισέπραξε η ομάδα του στη ρεβάνς της Αθήνας θα τον προσγείωσε αρκετά, ώστε τώρα να διερωτάται αν η Ελλάδα εξακολουθεί να ανήκει στους κερδίζοντες ή στους κλαίοντες τη μοίρα τους;

Και μια ερώτηση για ανάλογο ψυχαναλυτικό προβληματισμό του σε προσεχές σημείωμα: Αν νικητής των Ολλανδών ήταν όχι μια ποδοσφαιρική αλλά μια βιομηχανική επιχείρηση, που θα

αναδεικνυόταν νικήτρια, λ.χ. της Φίλιπς, θα αισθανόταν ο αγαπητός συνάδελφος την ίδια υπερηφάνεια και θα καλούσε τους νέους μας σε συλλαλητήριο υποδοχής του Έλληνα βιομηχάνου κατά την επιστροφή του από το Άμστερνταμ. Εγώ πάντως, που δεν θα κατέβαινα στο αεροδρόμιο ούτε στη μια ούτε στην άλλη περίπτωση, θα αισθανόμουν περισσότερο υπερήφανος στη περίπτωση του βιομηχάνου, που άλλωστε θα μου υποσχόταν έτσι ένα καλύτερο αύριο για την οικονομία και το μέλλον του τόπου μας, ενώ οι ποδοσφαιρικές νίκες προσφέρουν μόνο ψευδαισθήσεις και θεάματα χωρίς άρτον.

Γιάννη Μαρίνου, «Ένας εργαζόμενος νέος»

Ερωτήσεις

A1. Να αποδώσετε το περιεχόμενο του κειμένου σε 100 περίπου λέξεις.

(μονάδες 8)

A2. Σχολιάστε την άποψη του αρθρογράφου «.....ο αθλητισμός ... να αποτελέσει υποκατάστατο των πολέμων.»

(μονάδες 6)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΓΛΩΣΣΑ (μονάδες 6)

B1. Να γράψετε από ένα συνώνυμο για κάθε μια από τις πιο κάτω λέξεις, χωρίς να αλλάξετε το γραμματικό τύπο των λέξεων.

(μονάδες 2)

α) διαφθορά

β) ενδεχόμενο

B2. Με τα υπογραμμισμένα συνθετικά των παρακάτω λέξεων να σχηματίσετε από δυο νέες σύνθετες λέξεις για την κάθε μια ξεχωριστά.

(μονάδες 2)

α) οικονομία

β) επιστροφή

B3. Με τις λέξεις που ακολουθούν να σχηματίσετε προτάσεις που να αναδεικνύουν τη σημασία τους.

(μονάδες 2)

α) καταμερισμός

β) μύχια

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ – ΕΚΘΕΣΗ (μονάδες 40) (350–400 λέξεις)

Το σχολείο σας οργανώνει αθλητική ημερίδα με θέμα την κρίση του σύγχρονου αθλητισμού. Ως ομιλητές να αναφερθείτε στην προσφορά του αθλητισμού σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο και να προτείνετε μέτρα για την επιβεβλημένη εξυγίανση του.

I ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(μονάδες 32)

Κείμενο 1. "Ελεύθεροι Πολιορκημένοι" Δ. Σολωμού. Απόσπασμα 2 Σχεδ.Β'

Έπαιξε με τον ίσκιο της γαλάζια πεταλούδα,
Που ευώδισε τον ύπνο της μέσα στον άγριο κρίνο·
Το σκουληκάκι βρίσκεται σ' ώρα γλυκιά κι εκείνο.
Μάγεμα η φύσις κι όνειρο στην ομορφιά και χάρη,
Η μαύρη πέτρα ολόχρυση και το ξερό χορτάρι·
Με χίλιες βρύσες χύνεται, με χίλιες γλώσσες κραίνει·
Όποιος πεθάνει σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει.

Τρέμ' η ψυχή και ξαστοχά γλυκά τον εαυτό της.

Ερώτηση: Δ1

α) Να σχολιάσετε το νόημα των υπογραμμισμένων στίχων. (μονάδες 9)

β) Ποια τα χαρακτηριστικά της Επτανησιακής Σχολής ως προς τη θεματική και τη γλώσσα. (μονάδες 5)

Κείμενο 2. «Η 9^η Ιουλίου 1821 εν Λευκωσία Κύπρου» Β. Μιχαηλίδη

«Ευχαριστώ σου, Κιόρογλου», λαλεί του ο Δεσπότης,
«θωρώ σε με καλόν γάλαν πως είσαι θυζασμένος,
'μμά φύε μεν σε δουν και πουν πως γένεσαι προδότης.»
Λαλεί τ': «Αν μεν θέλεις πολλά να 'σαι ξωμακρυσμένος,
αμμάγκου πάμεν έσσω μου, να μεν μείνεις όα πάνω.»
«Εγιών θέλω, Κιόρογλου, να μείνω κι ας πεθάνω!»
Ο Κιόρογλους εμάχεται να κάμει καλοσύνην,
αμμά επήεν άδίκα ο κόπος του χαμένος.
Περίτου ώραν δεν είχεν κι εν έπρεπεν να μείνει,
κι έφυεν πκιον περίλυπος και παραπονημένος.

.....

Εφαινόνταν περίλυποι οι Τούρκ' οι Κύπριώτες,
γιατ' ήτουν ούλοι τους βριχτοί και σγοιαν όκιαλοϊσμένοι.
Επρόσταξεν χαρούσιμος ο Μουσελλίμης τότες
κι επήραν τον Κυπριανόν όκυο τρεις αρματωμένοι
'πού κάτω 'πού την συκαμνιάν, κοντά στον θάνατόν του,
κι εφάκκαν η συρτοθηλιά πάνω στο μέτωπόν του.
'Υστερα 'γονατίσασιν τους άλλους τρεις πισκόπους
κατά την δύσπν και τους τρεις αράδαν, κι ομπροστά τους
ήτουν οι τρεις κελιάτηδες ούλα τους αρκαθρώπους
κι ελάμνασιν 'πού πανωθκιόν κι επαίζαν τα σπαθικά τους.

Ερώτηση: Δ2

Πώς προβάλλεται μέσα από το ποίημα η σχέση αρχιεπισκόπου Κυπριανού – Κιόρογλου, καθώς και η στάση των Τουρκοκυπρίων; (μονάδες 8)

Κείμενο 3. «Ο δωδεκάλογος του γύφτου» Κ.Παλαμά (απόσπασμα από τον Προφητικό)

-
- 20 Και θα φύγεις κι απ' το σάπιο το κορμί,
ω Ψυχή* παραδαρμένη από το κρέμα,
και δε θα 'βρει το κορμί μια σπιθαμή
μες στη γη για να την κάμει μνήμα,
κι άθαφτο θα μείνει το ψοφίμι,
να το φάνε τα σκυλιά και τα ερπετά,
κι ο Καιρός μέσα στους γύρους του τη μνήμη
κάποιου σκέλεθρου πανάθλιου θα βαστά.
- 25 Όσο να σε λυπηθεί
της αγάπης ο Θεός,
και να ξημερώσει μian αυγή,
και να σε καλέσει ο λυτρωμός,
ω Ψυχή παραδαρμένη από το κρέμα!
- 30 Και θ' ακούσεις τη φωνή του λυτρωτή,
θα γδυθείς της αμαρτίας το ντύμα,
και ξανά κυβερνημένη κι αλαφρή,
θα σαλέψεις σαν τη χλόη, σαν το πουλί,
σαν τον κόρφο το γυναίκειο, σαν το κύμα,
35 και μην έχοντας πιο κάτω άλλο σκαλί
να κατακυλήσεις πιο βαθιά
στον Κακού τη σκάλα, –
για τ' ανέβασμα ξανά που σε καλεί
θα αιστανθείς να σου φυτρώσουν, ω χαρά!
40 τα φτερά,
τα φτερά τα πρωτινά σου τα μεγάλα!

Κείμενο 4. «Περιμένοντας τους βαρβάρους» Κ. Π. Καβάφη

- Γιατί μέσα στην Σύγκλητο* μια τέτοια απραξία;
Τι κάθοντ' οι Συγκλητικοί και δεν νομοθετούνε;
- 5 Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα.
Τι νόμους πια θα κάμουν οι Συγκλητικοί;
Οι βάρβαροι σαν έλθουν θα νομοθετήσουν.
- Γιατί ο αυτοκράτωρ μας τόσο πρωί σηκώθη,
και κάθεσαι στην πόλεως την πιο μεγάλη πύλη
10 στον θρόνο επάνω, επίσημος, φορώντας την κορόνα;
- Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα.
Κι ο αυτοκράτωρ περιμένει να δεχθεί
- τον αρχηγό τους. Μάλιστα ετοίμασε
για να τον* δώσει μια περγαμηνή. Εκεί
15 τον* έγγραψε τίτλους πολλούς κι ονόματα.
- Γιατί οι δυο μας ύπατοι* κι οι πραιτορες* εβγήκαν
σήμερα με τες κόκκινες, τες κεντημένες τόγες*
γιατί βραχιόλια φόρεσαν με τόσους αμεθύστους,*
20 και δαχτυλίδια με λαμπρά, γυαλιστερά σμαράγδια·
γιατί να πιάσουν σήμερα πολύτιμα μπαστούνια
μ' ασήμια και μαλάματα έκτακτα σκαλιγμένα;
- Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα·
και τέτοια πράγματα θαμπώνουν τους βαρβάρους.
- Γιατί κι οι άξιοι ρήτορες δεν έρχονται σαν πάντα
25 να βγάλουνε τους λόγους τους, να πούνε τα δικά τους;
- Γιατί οι βάρβαροι θα φθάσουν σήμερα·
κι αυτοί βαριούντ' ευφράδειες και δημηγορίες.

Ερώτηση Δ3-Δ4

α) Να εντοπίσετε και να σχολιάσετε στα πιο πάνω ποιήματα τους στίχους που αναφέρονται στην παρακμή της κοινωνίας. (μονάδες 6)

β) Ποιο το ιστορικό υπόβαθρο στα δύο ποιήματα. (μονάδες 4)

II ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

(μονάδες 8)

Η.Βενέζη, Αιολική γή (απόσπασμα)

Ερώτηση Δ4

α) Να χαρακτηρίσετε έναν ήρωα του μυθιστορήματος που συμπαθήσατε ιδιαίτερα και να δικαιολογήσετε τους χαρακτηρισμούς. (μονάδες 4)

β) Ποιο είναι το ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο του μυθιστορήματος «Αιολική Γη».

(μονάδες 4)

Εισηγητές

**Ο Συντονιστής
Β.Δ**

Ο Διευθυντής
